

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Joh. Jonstoni Thaumatographia Naturalis

Jonston, Jan

Amstelodami, 1661

Caput XLV

urn:nbn:de:bsz:31-97032

mari in varias provincias avehenda, Burdegalam comportantur: illuc convecta in cellas publicas immense longitudo ac latitudinis, ut forum vinarium vere dici possint, in hunc finem constructas, & ab urbe paulisper subductas, reponuntur; atque ita compressis ordinibus seriatim componuntur, ut inter ordines desit spacium ad perforandum dolium, è quo vinum hauriatur. Quo fit, ut mercatores vina empturientes, & in hac re versatissimi, non ex gustu vini notent, quæ probant, vini dolia; sed super singulorum ordines vasorum gradientes, in singulis vasis gressum prementes, facile dignoscant, quæ spirituosiora sunt & leviora, sigillis suis adnotent. Levius enim ac agilius super meliora incedunt vina, quam super crassiora ac terrestriora, quæ graviorem & tardiorum gressum reddunt. Prodigia ejus apud Plinium lib. 14. cap. 18. In Arcadia sterilitatem fœminis importat, tabiem viris. Theophrast. lib. 6. c. 19. In Achaja partium abigit; uvas si canes gustaverint, catuli eliduntur. Victor. lib. 7. c. 23. Træzenium qui bibunt negantur generare. Apud Thasias uno genere somnus conciliatur, fugatur altero. Vva horum dulcis est in Ægypto, & solvit alvum; firmat solutam in Lycia.

CAPUT XLV.

DE XAQUA & ZUCCARO.

XAQUA arbor est Hispaniæ. Fructus ei papaveris specie, inde pellucida aqua albicans manat, quæ quicquid aspergitur, nigrescit, adeo ut nullatione mundetur. Die vigesima sponte de cute decedit. Ovetan. summ. c. 77. Zuccari duæ species; Altera à Cannis, altera ex herba. Est & aliud ex arbore Indica, quæ vocatur Hæolser. Scalig. exerc. 164. Sed hoc vix saccharum, sed lactis tenuior pars, calore concreta: quæ ex oculis sedibusque foliorum exiens gummi condensatur modo. Fructum ajunt simillimum testiculis Camelorum. Ex arboris quacunque parte incisa, stillat lac tam fervidum, ut pro Pîsilotro præstantissimo habeatur.

habeatur. Indigenæ depilant eo coria. Veri sunt duæ species. Vna ex Cannis duobus habetur modis. Nam vel exprimitur, ac decoquitur ad candorem & spissitudinem; vel sponte prodit ex arundine, lachrymarum instar. Id ita collectum cum suis arundinibus olim mittebatur, inter cæteras merces India. Illud certe quod Candi nominatur arundinibus circumfertur. Natura fieri legitur in Historiis. Etenim ad Dathecalam Indiae venit in mercatibus. In Insula S. Thomæ singulis mensibus arundines ferunt, quinto mense maturæ sunt; tum secantur, tempestive moluntur, premuntur ad succum. Quod reliquum est, datur alitibus, porcis. Hoc mirandum in modum pingues fiunt. Id adeo, ut tam delicata caro comparetur, quæ & nulli sit inferior Gallinæ, & ægrotis detur in cibum. Altera Succati species ex herba miro refudat modo. Tigala ei nomen est apud Arabas & Ægyptios, Erodi ajunt herbam à vermiculo quodam. Vnde Zuccarum exturgescit, concretisque in minutas grandines. Extinguit sitim, pectori accommodum, tussim tollit.

CAPUT XLVI.

DE MIRACULIS ALIIS QUIBUSDAM ARBORUM.

Dives natura est, tam variæ illi opes, ut humanum non tantum delectet ingenium, sed & fatiget sedulitatem. Certe præter illa, quæ adduximus, insignia quædam adhuc inveniuntur *Ἰνδιάνων*. In Insula Tylos lanigera arbores sunt; ferunt coronæ mali amplitudine cucurbitas quæ maturitate ruptæ, ostendunt lanuginis pilas, ex quibus vestes pretioso linteo faciunt. *Plin. l. 12. c. 10.* In Iava Majore ajunt ratam esse arborem, cujus medulla ferrea sit; ex illis illa quidem, cæterum porrecta ab imo ad summum plantæ fastigium. Ex eo fructum quem gerit, ferro impenetrabilem *πετροσίδην* appellavit *Scaliger Exerc. 181. sect. 27.* In Insula Cimbubon est alia, cujus frondes in certam lapidæ